

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3148/2015. (VII. 24.) AB VÉGZÉSE**alkotmányjogi panasz visszautasításáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.320/2014/6. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A felszámolás alatt álló indítványozó gazdasági társaság a Budapest Környéki Törvényszék útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Kúria Gfv.VII.30.320/2014/6. sorszámú, felülvizsgálati eljárásban meghozott végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben elismert tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogból fakadó kellő felkészülési idő követelményét. Az indítványozó ilyen okból kezdeményezte a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó ezen kívül kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 359/C. § (2) bekezdése alapján hívja fel az elsőfokú bíróságot az alkotmányjogi panaszban támadott határozat végrehajtásának felfüggesztésére.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló csődeljárásban az indítványozó adósként szerepelt. A csődeljárásban elsőfokú bíróságként eljáró Budapest Környéki Törvényszék 4.Cspk.13-2014-000001/19. sorszámú végzésében megállapított és az eljárás során irányadó tényállás rövid lényege szerint az adós a csődeljárás elrendelését követően egyezségi tárgyalást tartott, majd a tárgyalás eredményeként megkötött egyezségi megállapodás jóváhagyását kérte az elsőfokú bíróságnál. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor az adós által

benyújtott csődegyezés jóváhagyását megtagadta és a csődeljárást megszüntette. Döntésének indokául egyfelől előadta, hogy az egyezségi tárgyalásra szóló meghívó tájékoztatása hiányos volt, mert a csődtörvény kötelező rendelkezése ellenére nem tartalmazta a hitelezők besorolását, valamint követeléseik elismert összegét. Másfelől megállapította, hogy az egyezségi javaslat alapjául szolgáló számviteli beszámolóban az adós tárgyi eszközei valós értékükhöz képest lényegesen alacsonyabb értéken szerepeltek, amely az egyezségkötés során jelentősen befolyásolhatta a hitelezők döntését (erről lásd: Budapest Környéki Törvényszék 4.Cspk.13-2014-000001/19. sorszámú végzésének 2–6. oldalait).

- [4] Az indítványozó fellebbezéssel támadta az elsőfokú bíróság döntését. Fellebbezésében vitatta egyfelől, hogy a hitelezőknek címzett meghívók jogszabálysértőek, másfelől pedig állítása szerint a számviteli beszámoló nem tévesztette meg a hitelezőket. A fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla a 15.Cspkf.44.167/2014/3. sorszámú végzésében a tényállás kiegészítése mellett a vagyonfelügyelő díjára vonatkozó rendelkezések kivételével helyben hagyta az elsőfokú bíróság döntését. Eltérően az elsőfokú bíróságtól, döntésének indokaként az ítéltábla előadta, hogy a benyújtott csődegyezés a polgári jog egyik alapelvét, a joggal való visszaélés tilalmát sérti, minthogy a kisebbségben maradt hitelezők nyilvánvaló jelentős érdekeit csorbítja (erről lásd: Fővárosi Ítéltábla 15.Cspkf.44.167/2014/3. sorszámú végzésének 7–9. oldalait).
- [5] Az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla jogerős végzését felülvizsgálati kérelemmel támadta. A felülvizsgálati kérelmében többek között úgy érvelt, hogy a csődegyezés tartalmát, így az egyezségben meghatározott kielégítési mértéket a bíróság nem vizsgálhatja felül, minthogy ez a felek szerződéses akaratához tartozik. A bíróság kizárólag a szerződéses akarat fogyatékosága alapján tagadhatja meg az egyezés jóváhagyását. A felülvizsgálati kérelem alapján eljáró Kúria a hivatkozott sorszámú, 2014. november 28. napján kelt végzésében a Fővárosi Ítéltábla jogerős végzését a tényállás kiegészítése mellett hatályában fenntartotta. Eltérően az alsóbb fokú bíróságok indokaitól, a Kúria a döntését arra alapította, hogy az adósnak és egyik hitelezőjének azonos a tulajdonosa. Ezen összefonódásra figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Csődtv.) 12. § *bc*) pontjában foglalt rendelkezések szerint a vagyonfelügyelőnek e hitelező követelését a csődeljárás megindításakor elkülönítetten kellett volna nyilvántartásba vennie, és a csődegyezés elfogadásakor a szavazatát Csődtv. 18. § (5) bekezdésében foglalt szabály értelmében csak negyedakkora mértékben vehette volna figyelembe. Összevetve a csődegyezséget elfogadó

szavazataránnyal a Kúria megállapította, hogy jogszabályszerű eljárás esetén a csődegyezség a megkötéséhez szükséges szavazatarány hiányában nem jött volna létre. A Kúria következtetése szerint a csődegyezség így azért sérti a joggal való visszaélés tilalmának alapvető polgári jogi elvét, mert a csődegyezséghez szükséges szavazatok többségét a csőd eljárásban jogszabálysértően biztosították (erről lásd: Kúria Gfv.VII.30.320/2014/6. sorszámú végzésének 6–8. oldalait).

- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ra alapítva elsődlegesen azt állítja, hogy a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alapvető jogában rejlő kellő felkészülési idő és lehetőség követelményeit, valamint a meghallgatáshoz való jogot. Ennek alapjaként az indítványozó arra hivatkozik, hogy a Kúria döntését az alsóbb fokú bíróságokétól eltérő indokokra alapította. Az indítványozói érvelés szerint a Kúria döntésében olyan megfontolásokra hivatkozik, amelyeket a felek az eljárás korábbi szakaszában nem ismertek, így ebbéli álláspontjuk előadására sem nyílt lehetőségük. Ugyanakkor az indítványozó olvasatában a tisztességes eljárás követelményei közé tartozik, hogy a felek a bíróság döntésének alapjául szolgáló érveket megismerhessék, és ügybéli álláspontjukat előadhassák. Az indítványozó e körben utal a német alkotmánybíróság gyakorlatára, amely szerint sértik a bírósági eljárás tisztességét az úgynevezett meglepetés jellegű ítéletek, vagyis azon ítéletek alapjául szolgáló eljárások, amelyekben olyan tény válik meghatározó jelentőségűvé, melynek ilyenén jelentőségével a felek még a tőlük elvárható gondosság tanúsítása mellett sem számolhattak. Az indítványozói álláspont szerint ezen kívül a Kúria csődegyezség tekintetében elfoglalt jogértelmezése téves, így az új határozat hozatala és álláspontjának kifejtése során a Kúria az indítványozó adós számára kedvező döntést hozna. Az indítványozó ezzel összefüggő, további álláspontja szerint a Kúria túlterjeszkedett a felülvizsgálati kérelem keretein, mely szintén kihatott az eljárás tisztességének alkotmányjogi követelményére.
- [7] Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a kifogásolt kúriai döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó emellett kezdeményezi, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az elsőfokú bíróságot a kifogásolt bírói döntés, illetve az annak alapjául szolgáló ítéltáblai végzés végrehajtásának felfüggesztésére. Ennek indokaként előadja, hogy az időközben megindított felszámolási eljárás helyrehozhatatlan károkat okoz az adósnak.

- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálja meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt formai természetű, valamint az Abtv. 26–27. §§-ban, illetve az Abtv. 29–31. §§-ban előírt tartalmi természetű befogadhatósági feltételeknek.
- [9] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [10] 3.1. Az Alkotmánybíróság elsőként vizsgálja, hogy az alkotmányjogi panasz olyan alkotmányossági kifogást tartalmaz-e, amely a bírói döntést érdemben befolyásolhatta. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmére elsődlegesen a kellő felkészülési idő és lehetőség hiányával összefüggésben hivatkozik. Alkotmányjogi panaszában ugyanis az indítványozó elsősorban azt sérelmezi, hogy a Kúria olyan érvelés alapján tagadta meg a csődegyezség jóváhagyását, amelyet a felek korábban nem ismerhettek meg, így a Kúria érvelésével összefüggő álláspontjukat sem fejthették ki. Ehhez kapcsolódóan az indítványozó azt is sérelmezi, hogy a Kúria túlterjeszkedett a felülvizsgálati kérelem keretein.
- [11] Ehhez képest megállapítható egyfelől, hogy jelen alkotmányjogi panasz alapját jelentő csődeljárás során mindhárom bírói fórum egyező irányú döntést hozott. Másfelől az ügyben eljáró elsőfokú bíróság döntésének indokaiból kitűnően a csődeljárás során volt olyan hitelezői hivatkozás, mely az adós és némely hitelezőjének tulajdonosi összefonódását kifogásolta. Eszerint az „[adós] bonyolult engedményezések folytán a hozzá kötődő hitelezőket jelentős mértékű szavazatokhoz jutatta [...]” (erről lásd: Budapest Környéki Törvényszék 4.Cspk.13-2014-000001/19. sorszámú végzésének 4. oldalát). Ezzel függ össze az elsőfokú bíróság abbéli megállapítása is, miszerint az egyezség során elmaradt a hitelezői igények besorolásának ismertetése (erről lásd: Budapest Környéki Törvényszék 4.Cspk.13-2014-000001/19. sorszámú végzésének 2. oldalát). Ilyen hitelezői kifogásról ad számot a Kúria is a döntésének indokai között. Eszerint már a csődegyezség megkötését követően olyan hitelezői

kifogás érkezett, amely szerint az adós és némely hitelezője közötti tulajdonosi kapcsolatra hivatkozik (erről lásd: Kúria Gfv.VII.30.320/2014/6. sorszámú végzésének 2. oldalát). Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy a Kúria döntésében hivatkozott tulajdonosi összefonódásra a hitelezők a csődeljárás során több alkalommal, már a csődegyezés megkötése során is hivatkoztak. Ebből pedig az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a Kúria nem olyan körülményre, vagy tényre alapította az alkotmányjogi panaszban kifogásolt döntését, amely a felek előtt a csődeljárás során ismeretlen volt. Különösen igaz ez az alkotmányjogi panaszt előterjesztő indítványozóra, aki maga is érintett az összefonódásban. Az alkotmányjogi panasz abbéli kifogásával összefüggésben, hogy a Kúria túlterjeszkedett a felülvizsgálati kérelem keretein, az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy a hitelezők egy része felülvizsgálati ellenkérelmükben arra hivatkozva kezdeményezték a jogerős döntés hatályában való fenntartását, hogy az egyezés a joggal való visszaélés tilalmába ütközik. A Kúria előtt az indítványozó felülvizsgálati kérelme nem lett megalapozott. A Kúria ugyanis az alsóbb fokú bíróság döntését hatályában fenntartva a csődegyezés jóváhagyását, az alsóbb fokú bíróság döntésével egyezően, a joggal való visszaélés polgári jogi alapelveinek sérelmére alapítva tagadta meg. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem ad elő olyan pontosan körülírt alaptörvény-elleneséget, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést.

[12] 3.2. Az Abtv. 29. § szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának másik feltétele, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményrendszeréből fakadó kellő felkészülési idő és lehetőség sérelmére hivatkozik. Jelen ügyben ugyanakkor megállapítható, hogy az alkotmányjogi panaszban megjelölt körülmény a felek számára nem lehetett ismeretlen. Az Alkotmánybíróság ebből következően megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozással megjelölt alkotmányjogi kérdés a jelen ügygel összefüggésben nem értékelhető alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésként {hasonlóan lásd: 3015/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [17]}.

[13] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.

Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította. Mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, így okafogyottá vált az indítványozó abbéli kezdeményezése, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az első fokon eljáró bíróságot a támadott bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére {lásd: 3097/2015. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [21]}.

Budapest, 2015. július 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/404/2015.

